

Zpráva ze zahraniční služební cesty

Ve dnech 9.6. – 11.6. 2004 jsem se zúčastnil pravidelné výroční konference ELAG (European Library Automation Group) v Norském Trondheimu. (viz <http://www.elag2004.no>). O den dříve, 8.6. jsem se v sídle firmy BibSys účastnil zasedání přípravné a organizační skupiny pro ELAG. Byl zde upřesňován program konference v Trondheimu a potom předběžný program na příští rok v Ženevě. Příští rok by konference měla být zaměřena podobně jako letošní, tedy na komunikaci a sdílení dat mezi různými knihovnickými systémy. Jako téma pro jednu z pracovních skupin na příští rok se mi podařilo prosadit spojení dvou původně samostatných témat do jednoho. Jedná se o protokol OAI-PMH a systém CDSWare. Protokol OAI-PMH slouží pro vystavování a vyhledávání dat, popsanych tzv. metatagy na HTML (XML) stránkách (viz <http://www.openarchives.org>). Systém CDSware je v podstatě vzorovou implementací protokolu OAI-PMH (viz např. <http://cdsware.cern.ch>)

Pořadatelem konference byla tento rok norská firma Bibsys, jejíž hlavní náplní činnosti je vývoj stejnojmenného knihovnického systému. Hlavní téma konference se jmenovalo „Interoperability: new challenges and solutions“. Celá konference byla rozdělena do devíti tématických seminářů, které probíhaly celé tři dny a jednou až dvakrát denně byly prokládány společnými sekcemi, na kterých byly prezentovány systémy, řešení a možnosti v různých evropských a amerických knihovnách, související s probíranými tématy.

Účastnil jsem se semináře na téma „ZING – Z39.50 International Next Generation“, (viz <http://www.loc.gov/z3950/agency/zing/>), který vedl Bill Oldroyde z British Library. ZING je rozšíření protokolu Z39.50 (viz <http://www.loc.gov/z3950/agency/>). Toto rozšíření reflektuje vývoj informačních technologií v průběhu posledních let a zavádí nad původní protokol Z39.50 nástroje a služby, které výrazně usnadňují použití protokolu v prostředí WWW. Celý ZING se skládá z několika víceméně autonomních komponent a na semináři se diskutovala hlavně část SRW/SRU (Search/Retrieve Web Service - viz <http://www.loc.gov/z3950/agency/zing/srw/>), která definuje formát (strukturu) databázového dotazu zasílaného serverům vybaveným touto komponentou ZING a metody, jakými je dotaz zasílán. Dotazy jsou serveru zasílány přes protokol HTTP. Komponenta SRW slouží pro komunikaci mezi dvěma servery (službami) a SRU (Search/Retrieve URL Service) pro zasílání dotazu v URL například přímo z WWW prohlížeče tak, že celý dotaz (resp. jednotlivé jeho kroky) je formulován ve struktuře URL (viz např. <http://www.loc.gov/z3950/agency/zing/srw/sru-examples.html>). V Pracovní skupině zabývající se tématem ZING nás bylo celkem 8 a z toho 6 lidí už mělo praktické zkušenosti s implementací komponent ZING do reálných systémů. Diskuze tedy pro mě byla velmi přínosná a protože se jedná o poměrně komplexní problematiku, velmi mi usnadnila další budoucí studium a pokusy s implementacemi jednotlivých komponent ZING do informačního systému knihovny UP.

Ve společných sekcích, kterých se účastnily všechny pracovní skupiny byla prezentována konkrétní řešení související se zaměřením letošní konference na reálných používaných knihovnických systémech (viz <http://www.elag2004.no/files/papers.shtml>).

Za velmi významný přínos celé konference považuji osobní setkání s Peterem Noerrem, autorem databázového stroje systému Tinlib, který naše knihovna používá. Diskuze s ním byly velmi podnětné a daly mi několik drobných návrhů, jak vylepšit některá slabá místa v informačním systému Knihovny UP.

Třídenní jednání v Trondheimu hodnotím velmi pozitivně. Ukazuje se poměrně jednoznačně, že firmy a vývojové týmy, zabývající se vývojem knihovnických systémů začínají výrazně směřovat část svého úsilí k metodám sdílení dat různými systémy. Z diskuzí na podobných setkáních jako byl ELAG 2004 v Trondheimu ještě není úplně zřejmé, zda další vývoj ve sdílení dat půjde „konzervativní“ cestou protokolu Z39.50 a jeho nových XML nadstaveb, nebo cestou značkových metadat, vystavovaných v prostředí WWW, ale vývoj v této oblasti rozhodně postupuje velmi rychle a je dobré být připraven.

V Olomouci 21.6.2004

Aleš Horák